

Добривоје Саздић
ЧУВАРИ СНОВА

Уредник
Зоран Колунџија

На корицама
Јелена Тројанска, Evelyn de Morgan

Добривоје Саздић

ЧУВАРИ СНОВА

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Када сам донео одлуку да пишем ову књигу, отишао сам код њега да некако „искамчим” (ова реч у српском језику значи измолити) податке за биографију.

Нисам потрефио дан. Затекао сам га накриво насађе-ног. Закључио сам да се тог јутра свађао са светом. Никад није свету могао да опрости то што се родио у њему. Мислио је, ако сам морао да се родим, зашто сам се родио овакав. Поздравили смо се и рекао је само једну реч:

Кажи?

Код њега је једна реч у себи садржала целу реченицу, која је била питање: *Зашто си дошао?*

Рекао сам да су ми потребни подаци о његовој личности, и набројао:

„Када си рођен, место рођења, које си школе завршио, и ако хоћеш, можеш ми дати и једну слику, која се обично налази на другој страни књиге!”

Насмејао се кисело, и рекао ми:

„Хоћеш да ме скинеш голог пред светом, то нећеш моћи. Још су ми кликери стакленци у џепу, заказао сам игру у школском дворишту. Чекају ме другари: Ивица Паун, Паја Брзак, Драга Рунђа и Раде Мајстор. Губимо први час!”

Први део
- Јелена -

*Све што се догађа део је вечној ванвременској светиа
какав ја Бој види, за њеја време није бијно.*

Бертранд Расел

*Прауницима Иви и Сави
С љубављу,*

Добривоје Саздић

30. октобар 2022. године

Обишао сам га данас. Седео је пред кућом и мрвицама хлеба хранио врапце. Нисам до тада видео толико јато врабаца на једном месту – било их је више од стотину. Око његових ногу земља се није видела. Уплашени од мојих корака, прхнули су на јабуку, давно засађену пред кућом. И та јабука је чудо, стара је преко 40 година, никада није прскана или резана, гране пуне рода, савиле су се и додирују земљу. Сећам се да ми је једном рекао: *Бој ју је њакву створило и њако ће да живи – док је жива!*

Питао ме:

– Пишеш ли?

– Пишем! Пишем, како знам, како сам упамтио! – одговорио сам.

– Не. Није тако! Знање је у Бога, на човеку је умеће! Како си почео књигу?

– Чуварима снова, како бих другачије! – одговорио сам.

– А име књиге? Наслов?

– То ћу оставити издавачу да одлучи. Он о теби зна све што се тиче твојих књига, а што се тебе тиче памтим ја. Нисам ја писац, то сам рекао читаоцима на првој страници „Квалитета игре” у којој сам испричао причу о твом роману „Доба Победника”. Враћам се поново на ту књигу, јер сам открио да си њој дао душу, па те она мучи сада и мучиће те док си жив. Она се у теби стварала још у мла-

дости, ниси то знао. Морао си да прођеш, што би стари Грци рекли, „између Сциле и Харибде” да би почео да је стављаш на папир. О том путу ћу сада понешто испричати твом издавачу. Поменућу неко као туч тешко време, и зачинићу га, као девојке везом хаљину, са две најлепше и најупечатљивије године твог живота.

Вероваће ми он да је све то истина.

Зашто сам данас дошао?

30. октобар је твој белег – заувек!

Сазнаће и он да се ништа не догађа случајно!

Легенда о Чуварима Снова

Чувари Снова су ѿлеме невидљивих малих чаробњака, који данас живе, дању у бунарима, кладенцима и бисѿрим малим рекама широм Србије. Ноћу се селе у сва оледала, чак и у она мала шѿо их жене носе у ѿашнама. Некада, у давна времена живели су у најлеишем делу раја скуѿљајући и чувајући неосѿварене снове рајских сѿановника. Збоѿ ѿреха који учинише, ѿслаѿи су на земљу и ѿу ће осѿаѿи док је свеѿа и века. Осуђени су да личе на ѿуде који желе да виде себе у оледалу. Њихов ѿрех и није неки ѿрех, али учињен је на небу и ѿо небеским Законима морао је да буде кажњен.

Како се ѿо доѿодило?

У време једноѿ великоѿ раѿа на земљи, Свеѿи Пеѿтар беше заузетѿ око ѿријема нових сѿановника, који долажаху у великим ѿрујама на небо. Ту ѿеѿову ѿрезаузетѿосѿ искорисѿи једна ѿруѿица Малих Чаробњака, и уѿуѿише се неоѿажено ѿрема казанима у ѿамном делу раја, из коѿа се чуо ужасни ѿлач и јаукање. Казана је било безброј. Сваки велик као море, сем једноѿ, који им је био најближи, а који је био од некоѿ жуѿѿо мейала, и мноѿо мањи од осѿалих. (Тек касније, кад су сѿиѿили на Земљу сазнали су да је ѿај казан био од сувоѿ злаѿа) Мали чаробњаѿи одлучише да завире у ѿај казан и сазнају какве су ѿо вечне муке којима се ѿуди кажњавају за ѿрехове које су ѿочинили на Земљи. Усѿузаше се они до ивице казана, кад имају шѿа и да виде.

У казану је лејши рај од самој раја. У хладу процветало дрвећа поствљени сјолови са разним ђаконијама и свакојаким њем. За сјоловима седе људи, њију веселе се, служе их полунаје жене. Уз сваки асјал свирају наизменично: јусле, виолина и хармоника.

– Шја је ово сад?– зајиаше се они. И одлучише да о овом шјо су видели појричају са својим Краљем. Враише се они нејриметно у свој део Раја, пробудише свој Краља и сјричаше му шја су видели. Краљ им ѡлачући рече:

– Несрећна децо моја, ојкрили сје Велику Тајну, и зајо ће цело наше ѡлеме бији кажњено!

– Нико нас није видео – рече један од Малих Чаробњака!

– Видео вас је онај шјо све види. Он зајо и постоји. Да није ѡако, чеа би се људи на Земљи ѡлашили. А зна се, ред на небу исти је као ред на земљи.

– А коју смо јо Тајну ојкрили, Краљу наш? – уиаше они у један ѡлас.

– Постоји на Земљи један мали народ. Околни народи зову ѡа крајко – Срби. Они себе називају Небеским Народом. Ту су у ѡраву. Мада јо на Земљи нико не зна. Са ѡим народом наш Госјод врши екјерименте. Кад буде поново сјварао свети, сјвориће људе све исте, јо мери и јо уледу на Србе. У ѡом народу садржано је све лоше и све добро шјо има остали свети. Зајо сви Срби кад умру, од реда одлазе у Рај. Њима је ѡако на земљи. Тако је одредио Госјод! – рече им Краљ, бришући сузе злајним рукавом.

Таман је Краљ Малих Чаробњака завршио ѡричање, кад се појави Свети Пејар са двојицом Анђела.

– Од Госјода долазим. Твоје ѡлеме одлази јо казни на Земљу. Тамо ће остати до сјварања новој светиа, а ѡи остјајеш да све оно шјо они ојкрију ѡренесеш Госјоду – рече Свети Пејар Краљу Малих Чаробњака!

– Међу чији народ оглазе моја деца Светишћелу? – уишћа Краљ.

– У Србију. Међу Србе. Живеће међу њима невидљиви, шћако како их је Бој сћворио. Хвашћаће њихове снове, да шћим сновима Госћод сћвори нови светћ. У светћу какав је данас, њиховим сновима нема месћа. Зашћо им је Бој одредио исћашћашћање на Земљи за живоща, а вечностћ колико им је леиш, видели су и сами.

Зашћим, врло сћројо, Светишћ Пешћар се обрашћи Малим чаробњацима:

– Дању се кријшће шћо бунарима, бисћирим кладенцима шће се умивају и оћледају, и сћшакленим оћледалима, а ноћу им ућишће у уши. Пазишће, шћо је лукав народ. Најлеишће снове сањашћу ноћу, дању не сањашћу баш леиш. Дању исћашћашћају. Водишће рачуна да вам неки сан не шћромакне, шћошћову шћшћо они честћо сањашћу шћуће снове, а шћсле ће замеришћи нашем Госћоду, ако им се шћшћј бдући светћ не свиди.

То рече Светишћ Пешћар, шћозрави се са Краљем Малих Чаробњака, зашћим два Анћела шћосћројишће Мале Чаробњаке у врсћу и сћроведоше их у земљу Србију.

Тако је било. Писац је исћричао нашу исћшћину.

* * *

О Буди, сину Милоша Бунарције не могу ништа да испричам, осим оног што ти је испричао твој деда. У Првом балканском рату, у борби за Куманово, тачније код карауле Шоба, погинуо је старији брат твог деде. Са њима је Буда био у истом строју. Увече, уочи погибије, рекао је твој деди да му брат сутра, некако, остане у комори уз куваре.

Није остао. Погинуо је.

За њега је твој деда говорио да види далеко кроз време, као кроз маглу.

Слушао си кад је причао твом деди:

– Кад копам бунар, рецимо 10-15 метра дубине, прођем кроз милионе година овог света: толико је потребно да се створи и наталожи тако дебели слој земље. Кад дођем до воде, знам да је тада почео живот!

Твој деда му је веровао да је тако.

Кад си одрастао рекао је твом деди да ћеш постати велики човек, али прво мораш да осетиш патњу и бол. Твој деда му је веровао. Знао је да си ти отворена књига пред Будом, на којој странице исписујеш сам.

Сети се тренутка кад сте пред вашом кућом седели Буда, твој деда и ти. Предмет разговора је била девојка из комшилука, која те радо гледа. Буда ти је дао своју дефиницију жене. Извадио је кутију са дуваном и рекао ти, отварајући кутију:

– То је жена.

Извадио је дуван, затворио кутију и завио цигарету, запалио и рекао ти:

– Видиш дим, то је љубав. Добијаш га из кутије. Навикао си на то и то траје. У селу, кад ти затраже дуван, сам узимаш из кутије и стављаш му на папир. Твоја кутија је светиња. Љубав испари, поједе је живот. Касније наступи оно „не можете једно без другог“. И то траје, време га обогаћује, лепота је само постојање!

Буда је био пријатељ твоје породице и гост на слави, што је био знак оданог пријатељства са твојим дедом. Често си му као ђак доносио дуван за лулу, који му је слао твој деда. Било ти је успут; Будина кућа је недалеко од школе.

Подсетићу те на неколико твојих чуда, за која си мислио да ти је Буда поверовао. Дечак, од 10-11 година, не

може се хвалити о својим подвизима вршњацима, јер они то упоређују са својим могућностима и не верују ти. Буда је, по твом мишљењу, веровао и увек кад завршиш причу, рекао би да те неко чува, нека сила, која штити такве какав си ти. Испричао си како на коњу идеш до винограда, а том коњу, од укућана могао је да приђе само твој отац. Испричао си како у дупљу, коју је ископао детлић на дрвету, завлачиш руку, а тамо је змија. И то ти је веровао. А кад си испричао да си упао у ваш бунар, никог није било у близини, кофа се сама откачила од чекрка и пала у бунар. Држећи се за ланац, изашао си. Буда је познавао сваки камен у вашем бунару, копали су га и озидали каменом он и његов отац. У сваком другом реду каменог зида био је жлеб за стопало, тако да је силазак, кад се чисти бунар био сигуран. Наравно, ради сваке сигурности, кофа са ланцем је увек била спуштена. Тада ти је Буда рекао:

– Спасао те твој Мали Чаробњак. Он сваки твој тренутак живота преко свог Краља преноси Господу који одлучује. Пред њим је твоја будућност. Ако у њој стоји да си рођен да нешто створиш, онда си под заштитом Његове Свемогуће Силе.

На твоје молбе, испричао ти је причу о Малим Чаробњацима.

* * *

Између корица три његове књиге налази се следећи текст. Ако је то његова филозофија, онда заслужује да се нађе и у овој причи о њему.

Ево тог текста:

*И ако имам пророштво и знам
све тајне и сва знања, и ако имам сву
вјеру да и горе премјештам,
а љубави немам, ништа сам.
(Прва Павлова Посланица Коринћанима, 13:2)*

Ако се наднесемо над бунаром, ако погледамо у бистри извор или у огледало на зиду, слика коју видимо нисмо ми, то нам се само јавља чувар наших снова.

Човек је сан о себи самом. То, како га други виде, њихов је сан о њему. Стварајући поредак свих ствари у нашем свету, Творац васпостави два Божанска Квалитета: Квалитет Сlike и Квалитет Игре. Слика је наш сан о свету. Слика је мир. Мир коме тежи наша душа, у који на крају и одлази. Слика је, дакле, Смрт у којој ми нестајемо, а она остаје вечна.

Други Квалитет, Игра, је трајање, дакле – живот. Док живимо траје сан о нама и сан о Слици.

Оба ова Квалитета имају Јасноћу и Тачност вишег степена математичких закона, који су недокучиви нашем уму, али ми их, ипак, меримо наши чулима јер наша чула су саздана од оне Друге Половине Бројева.

*Доба победника
Копиљак*

Овако је говорио у огледалу душе, обраћајући се себи:
– Ти си увек оно што мислим да Јеси! Тако постајеш Ти! Ти. Такав! Узимаш себе у своје Власништво. Свет око тебе постаје само нешто нужно, што мора да постоји такво, какво јесте.

Ниси егоиста. Ништа никоме ниси узео. Свету си узео само себе и свог Бога изван религије!

Нећу вам ништа рећи о његовим младалачким сновима. То сам Ја све испречао у његовим књигама. Био је Копиљак из *Доба Победника*, Братанац из *Књије о сјрици*, и безимени официр УДБЕ у *Квалификацији ире*, као и Крста Петаковић звани Петак из *Петне књије*. Све оно кротко, бујно и лепо из своје душе дао је њима. Зато није још остао. Има 80 година, а још се нагања с њима у световима које им је створио.

*Све ње снове дао му је Господ – тако каже наш Краљ.
Ја сам њејов Мали Чаробњак.*

25. август 2020. 20h

Дигитални топломер показује му 39!

Бацио га је.

Полугласно је изговорио:

– Где мене нађосте, мајку вам белосветску, кад ја знам да је настанак вируса, као и сваког другог живота на земљи, у тајни Бога. Открили сте га и пустили да Он пожање овај свет, а ви новац. Век сам вам дао – ових неколико дана вам не дам. Умрећу сам! Пре смрти коју сте ми одредили!

– Е, јебига... изговорио је гласно гледајући у кућу.

Упадио је ауто и пошао некуда, а то *некуда* је био кратки пут до болнице. Одлучио је да пред капијом болнице одлучи: *У болницу, или оде у негде у нешто где иресистаје да се мисли и осећа*. Он је смрт тако осећао и тако мислио о смрти.

Обично, још од давнина, овај почетак реченице се изговарао без *e* и запете кад се пише. Чак је и глас *j* остајао у грлу па се чуло само *'ебија*. То је увек био кратак коментар неког малера, или стања у коме човек себе осети немоћним пред проблемом, који је покушао да реши, али је пошло наопако. Безброј је ситуација у којима се човек нађе, а решење је пред њим у ове две речи: *'Ебија! Шћа је, да је – ѿу је ! Нема даље!*

Зауставио је ауто пред капијом Ковид болнице у Параћину. Изашао је да погледа да ли је оставио довољно простора за саобраћај, јер су возила наизменично улазила и излазила из круга болнице.

– Добро је! – рекао је у себи и вратио се у ауто.

Смрћ у болници је незаобилазно ћушање о смрћи. Умирање у болничкој соби изазива већи страх од саме смрћи.

Упамтио је то из неке књиге или новина.

Требало је да одлучи: предати се лекарима, у које није имао нарочито поверење, или нестати као дим, кад се на ватри у пољу угаси последњи угарак. Одлучио је да то преломи ове ноћи. Свестан је био да човеку треба више од минут времена да изброји до осамдесет. Колико ли има минута у толико година? Преживео је ту огромну бројку. Одједном му се прохтело да сазна. Почео је да рачуна на мобилном телефону:

80 x 365 x 24 x 60. Укупно: 42.048.000.

Велика цифра, јебо ѿе бої, рекао је у себи.

Насмејао се питајући себе: *Где ли одоше ѿи минуѿи?*

Од једном му је синула мистична мисао, питао је себе:

Нисам ли ја у свим ѿим минуѿима умирао? Јесам! Са смрћу сам се родио... И ево, крај је...

Чуо се жагор из баште кафане „Галерија” која се налази двадесетак метара с његове десне стране. Памти се према причама старијих, да је пре више година овде пролазио

кратки, брзи рукавац реке Црнице. Брзину којом је вода журила према реци, људи су искористили и саградили воденицу. Више од једног века воденица је радила – чувајући свој изглед и намену, мењајући само воденичаре. Сада су то земљиште власници преуредили и направили ресторан са баштом. Било је пријатно седети у летњим данима због хладовине и ситног жуборења Црнице, која је толико близу; кад дан загреје осећа се мирис воде. Коронавирус који је „зарадио” смуцајући се којекуде по кафанама, обављао је свој посао у његовом организму, док је у глави играо покер са двојицом преосталих партнера: Он и Свет.

Све друго и сви други су нестали.

Једно је био мали живот, од педља мањи; мота се као у цепу мало пара, за које се ништа не може купити.

А друго: Свет, и смрт што му је наменио, која се само назире. Али, делећи карте Свет добија стално четири кеца. Кола су му у хладу. Заспао је.

У сну је погледао према кафани и видео да му раширених руку прилази човек, чијег имена није могао да се сети. У сну је имао осећај да га познаје од некуда. Вероватно из кафане „Код Нолета” где је и сам био, такорећи, инвентар последњих година. По обичају, људи кад се сретну, а знају се, и ако су заборавили имена, попричају којешта, и продуже свако за својим послом. Међутим, човек је пришао до врата аутомобила и ословио га именом питајући:

– Кога чекаш?

– Себе! – одговорио је кратко у сну, и боље загледао човека који се једном руком ослонио на кров аутомобила, на коме је стакло до возача било спуштено.

Уочио је сличност са човеком, али није могао то себи да објасни, мало је времена имао, човек тек што је пришао. Чуо је у сну како му се обраћа:

– Ево ме, дошао сам! Гледам те на клацкалици. На оба краја даске, која се љушка тамо и овамо, си ти. Та љуљашка је живот. Она ће се до ујутру преломити на средини, ослонац на ком си нестаће у времену као приче наших дедова; остаће прича о теби који си остарио у времену потрошачке културе и потрошеног човека. Човека је створио Господ као највећу драгоценост. Као новчаницу која има тако високу вредност, да на свету не постоји ствар ни приближно вредна њој. Она се не може раситнити или заменити у мењачници. Та новчаница је живот! Живот није оно што човек мисли да јесте, увек је нешто друго, а шта је то друго – зна само Бог.

Знам: твој бол је и мој бол. Знам: свака твоја мисао последња 24 сата је корона. У глави те је већ победила. Видео си на телевизији да широм света умиру људи млађи од тебе. Видиш себе као мртвог пацова, ког избацују из мишоловке где се отровао животом. И обичног глодара, који осећа глад, живот отера у мишоловку.

Мислиш како да заобиђеш све то што следи. Да их зајебеш. Нећеш да будеш отровани пацов ког из овог света, због заразе, у будуће *нишита* прати само родбина са маскама.

Љут си на Мораву зато што је плитка и прљава. Нема вирова да запливаш и предаш им се. А сећаш се каква је била пре 70 година. Спавао си код деде у воденици. Ујутру би он на малој бубњари правио качамак са сиром на води из Мораве. Ти си лежао на малом лежају. Сламарица је била напуњена шушкама од кукуруза, и гледао си деду како варјачом врти качамак у малом котлићу од бакра. Видео си да често погледа у тебе и у својој глави, као шећер, топи мисао, како си ти један леп млади живот.

До мало пре ти је падало на памет да све решиш једним куршумом. Али, остало би проклетство на онима који